

ENERGINET

Energinet
Tonne Kjærsvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

VEJLEDNING TIL FORSKRIFT C1

VILKÅR FOR BALANCEANSVAR

Dato:
11. maj 2020

Publikationsdato:
13. maj 2020

INDHOLD

1. Vejledningens formål	4
2. Generelt om balanceansvar	5
2.1 Formål.....	5
2.2 Ansvarlige aktører.....	5
2.3 Påvirkede aktører	5
2.4 Tidsfrister	5
2.5 Beskrivelse	5
2.5.1 Ansvar for ubalancer	5
2.5.2 Balanceansvar for forbrug	6
2.5.3 Balanceansvar for produktion	6
2.5.4 Balanceansvar for handel	6
2.5.5 Godkendelse af balanceansvarlig aktør.....	6
2.5.6 Sikkerhedsstillelse	7
2.6 Leverandører af balancerings tjenester.....	7
2.6.1 Aggregering af balancerings tjenester.....	8
2.7 Referencer	8
2.7.1 Regler.....	8
2.7.2 Øvrige henvisninger.....	8
3. Betaling.....	9
3.1 Formål.....	9
3.2 Ansvarlige aktører.....	9
3.3 Påvirkede aktører	9
3.4 Tidsfrister	9
3.5 Beskrivelse	9
3.5.1 Abonnement og tarif	9
3.6 Referencer	9
3.6.1 Regler.....	9
4. Skift af balanceansvarlig aktør	10
4.1 Formål.....	10
4.2 Ansvarlige aktører.....	10
4.3 Påvirkede aktører	10
4.4 Tidsfrister	10
4.5 Beskrivelse	10
4.5.1 Skift af balanceansvarlig aktør.....	11
4.5.2 Skift af balanceansvarlig aktør - produktionsmålepunkter	11
4.5.3 Ophør af Balanceansvarsaftalen pga. opsigelse.....	11
4.5.4 Ophør af Balanceansvarsaftalen pga. misligholdelse	11
4.5.5 Målepunkter uden balanceansvarlig aktør.....	12
4.6 Referencer	12
4.6.1 Regler.....	12
5. Leverandørforhold mv. på produktionsmålepunkter	13

5.1	Formål.....	13
5.2	Ansvarlige aktører.....	13
5.3	Påvirkede aktører	13
5.4	Tidsfrister.....	13
5.5	Beskrivelse	13
5.6	Referencer	13
5.6.1	Regler.....	13
5.6.2	Øvrige henvisninger.....	13

1. Vejledningens formål

Denne vejledning uddyber reglerne i forskrift C1.

Denne vejledning er kun aktuel for balanceansvarlige aktører, elleverandører og leverandører af balancerings tjenester.

Vejledningen er opbygget med kapitler, som hver især danner individuelle vejledninger til de enkelte kapitler i forskriften.

I tilfælde af afvigelser mellem forskriften og denne vejledning er forskriften gældende.

2. Generelt om balanceansvar

2.1 Formål

Dette kapitel giver en generel beskrivelse af, hvad balanceansvar er samt en beskrivelse af den balanceansvarliges pligter i markedet. Kapitlet præciserer desuden, hvad der kræves for at blive balanceansvarlig aktør.

Kapitlet giver derudover en generel beskrivelse af, hvad der kræves af leverandører af balancerings tjenester, før deltagelse i markeder for systemydelser.

2.2 Ansvarlige aktører

Balanceansvarlig aktør

- Ansøger om at blive balanceansvarlig aktør.
- Afgiver bud på vegne af leverandøren af balancerings tjenester overfor Energinet, sikrer leverancen i driftsdøgnet og efterfølgende forestår afregning af leverandørerne.

Energinet

- Definerer krav til den balanceansvarlige aktører og laver kreditvurdering.
- Godkender dokumentation for test af leverandører af balancerings tjenester.

2.3 Påvirkede aktører

Balanceansvarlig aktør

- Indgår aftale om balanceansvar med Energinet og stiller evt. sikkerhed. Afregnes for ubalancer.
- Indgår aftale med leverandører af balancerings tjenester.

Leverandører af balancerings tjenester

- Indgår aftale med balanceansvarlig aktør om tilbudsgivning, levering og afregning af relevante systemydelser.
- Dokumenterer og teste tekniske krav forud for deltagelse i markeder for systemydelser

2.4 Tidsfrister

Der er ingen tidsfrister.

2.5 Beskrivelse

På Energinets hjemmeside www.energinet.dk findes en oversigt over de balanceansvarlige aktører i det danske elmarked.

For hvert målepunkt kan der kun være tilknyttet én elleverandør og én balanceansvarlig aktør. En elleverandør kan godt have forskellige balanceansvarlige aktører i forskellige netområder, men altså kun en bestemt inden for ét netområde. For aftagepligtig produktion er Energinet altid såvel elleverandør som produktionsbalanceansvarlig aktør.

For nettoafregnede egenproducenter gælder i visse tilfælde særlige regler vedr. registrering af produktionsbalanceansvarlig. Disse regler er nærmere omtalt i Energistyrelsens "Retningslinjer for nettoafregning af egenproducenter".

2.5.1 Ansvar for ubalancer

Som udgangspunkt er forbrugere, producenter og elhandlere selv balanceansvarlige for deres eget forbrug, produktion og elhandel. Alle, der agerer i elmarkedet, men ikke har indgået "Aftale om balanceansvar" med Energinet, og dermed ikke selv varetager balanceansvaret, har pligt til at overdrage deres balanceansvar til en godkendt balanceansvarlig aktør. Overdragelse sker ved at indgå en aftale herom. For forbrugere sker det i praksis ved, at elleverandøren har en balanceansvarsaftale med en balanceansvarlig markedsaktør.

Den balanceansvarlige aktørs ansvar for ubalancer gælder, uanset hvor disse ubalancer opstår i den sammenhængende kæde af parter og aktører fra den balanceansvarlige aktør og frem til de målepunkter, som den balanceansvarlige aktør er balanceansvarlig for.

Den balanceansvarlige aktørs ansvar over for Energinet er dermed uafhængig af den balanceansvarlige aktørs kommercielle aftaler med forskellige aktører og evt. grossister. Den balanceansvarlige aktør opfordres til i sine kommercielle aftaler at regulere indbyrdes økonomisk risiko, herunder også elleverandørens ansvar over for slutkunder.

2.5.2 Balanceansvar for forbrug

Til ethvert forbrug, herunder også nettab, skal der være tilknyttet en forbrugsbalanceansvarlig aktør (FBA). I praksis overdrager kunden balanceansvaret til sin elleverandør, og det er således elleverandørens ansvar at sikre, at balanceansvaret for kundens målepunkter er placeret hos en balanceansvarlig aktør. Den balanceansvarlige aktør, som indgår aftale om varetagelse af balanceansvaret for en given elleverandør, er herefter forbrugsbalanceansvarlig for målepunkter, hvortil den pågældende elleverandør leverer.

I Energinets forskrift D1 er det beskrevet, hvordan forbrug pr. målepunkt opgøres.

Beregning af nettab, definition af målepunkt samt regler vedrørende skabelonafregning mv. er beskrevet i Energinets forskrift H2.

2.5.3 Balanceansvar for produktion

Til enhver elproduktion skal der være tilknyttet en produktionsbalanceansvarlig aktør (PBA), ligesom der altid skal være registreret en elleverandør på det pågældende målepunkt. I praksis overdrager mindre producenter normalt balanceansvaret til den elleverandør, som producenten sælger produktionen til.

Reglerne for opgørelse af produktion er nærmere beskrevet i Energinets forskrift D1.

2.5.4 Balanceansvar for handel

Hvis en aktør ikke ønsker at være balanceansvarlig for forbrug eller produktion, men alligevel ønsker at handle med el som trader og ønsker at være balanceansvarlig aktør, kan aktøren ansøge Energinet om at blive godkendt som handelsbalanceansvarlig aktør (HBA).

Produktions- og forbrugsbalanceansvarlige aktører kan også handle fysisk med el ud over den handel, der direkte kan henføres til de målepunkter, hvorpå aktøren er registreret som balanceansvarlig aktør. Aktørerne er selv balanceansvarlige for den handel (HBA).

2.5.5 Godkendelse af balanceansvarlig aktør

En balanceansvarlig aktør skal kun indgå én "Aftale om balanceansvar" med Energinet, uanset om aktøren er forbrugs-, produktions- og/eller handelsbalanceansvarlig, og uanset om den balanceansvarlige aktør er ansvarlig for målepunkter i både prisområde Vestdanmark (DK1) og Østdanmark (DK2).

Før indgåelse af "Aftale om balanceansvar" skal aktøren udfylde og sende formularen "Stamdata for balanceansvarlige elaktører" til Energinet. Formularen findes på hjemmesiden www.energinet.dk. På baggrund af disse oplysninger udarbejder Energinet "Aftale om balanceansvar", som fremsendes til den balanceansvarlige aktørs underskrift.

Aktøren må påregne, at der vil gå fem arbejdsdage fra ovenstående er på plads, til aktøren kan begynde at handle.

2.5.6 Sikkerhedsstillelse

Som udgangspunkt undersøger Energinet, om den balanceansvarlige aktør kan blive omfattet af en kreditforsikring. Ved bevilling af kreditforsikring vurderes den balanceansvarlige aktørs kreditværdighed ud fra følgende kriterier:

1. Udviklingen i virksomhedens drift: Forholdet fokuserer på virksomhedens historiske og aktuelle evne til at generere positive resultater.
2. Udviklingen i virksomhedens likviditet: Forholdet fokuserer på virksomhedens finansielle beredskab, herunder om virksomheden genererer fornødent cashflow til at honorere sine fremtidige forpligtelser.
3. Udviklingen i virksomhedens soliditet: Forholdet fokuserer på finansieringen af virksomhedens aktiviteter, størrelsen af virksomhedens gearing og dermed ejernes egen eksponering.
4. Virksomhedens koncernstruktur og kapitalforhold: Forholdet fokuserer på selskabsform, hæftelsesforhold samt øvrige selskaber i koncernen, herunder performance af datter-, søster- og moderselskaber.
5. Virksomhedens ejerkreds: Forholdet fokuserer på ejerens historik og tidligere ejerforhold.
6. Virksomhedens forretningsgrundlag: Forholdet fokuserer på en analyse af aktørens fremtidige muligheder for at skabe/fastholde en sund forretning.
7. Betalingserfaringer med virksomheden: Forholdet fokuserer på erfaringer med virksomhedens evne til at indfri forpligtelser på det aftalte tidspunkt.
8. Udviklingen i virksomhedens hjemland: Forholdet fokuserer på den samfundsmæssige udvikling i virksomhedens hjemland, som kunne have indflydelse på ovenstående forhold, herunder bl.a. politiske og økonomiske forhold.

Såfremt den balanceansvarlige aktør ikke kan blive omfattet af kreditforsikring – helt eller delvist – så vil aktøren blive bedt om at stille en anfordringsgaranti.

Ved beregning af kreditramme for produktionsbalanceansvarlige aktører beregner Energinet en mængde i DK1 og i DK2. Sats til brug for beregningen som anført i Forskrift C1, er beregnet på baggrund af historiske tal for afvigelser mellem planlagt og målt produktion.

Reglerne for afregning af balancekraft fremgår af Energinets forskrift C2.

2.6 Leverandører af balancerings tjenester

Energinet har behov for balancerings tjenester/systemydelser for at kunne sikre driftssikkerheden og en effektiv balancering af elsystemet.

En leverandør af balancerings tjenester kan være en elproducent, en elforbruger eller en aktør/aggregator, der disponerer over specifikt målt forbrug/produktion med det formål at levere balancerings tjenester. Leverandører, der ønsker at levere balancerings tjenester, skal rette henvendelse til Energinet med henblik på at blive kvalificerede til at afgive bud på balancerings tjenester/systemydelser. Leverandøren skal før levering ved dokumentation og test eftervise, at han er i stand til at overholde de tekniske krav, jf. Energinets *Udbudsbetingelser for systemydelser*.

Det er en forudsætning for leverandørens videre deltagelse i de forskellige markeder for systemydelser, at denne har indgået aftale med en balanceansvarlig aktør om tilbudsgivning, levering og afregning af de relevante systemydelser. Det er således den balanceansvarlige aktør, der afgiver bud på vegne af leverandøren overfor Energinet, sikrer leverancen i driftsdøgnet og efterfølgende forestår afregning af leverandørerne.

Samme virksomhed kan godt optræde i rollen som både leverandør af balancerings tjenester og balanceansvarlig aktør.

2.6.1 Aggregering af balancerings tjenester

De balanceansvarlige aktører, der videreformidler balancerings tjenester, skal give mulighed for aggregering af forbrugsanlæg, energilageranlæg og elproduktionsanlæg med henblik på maksimal udnyttelse af de tilgængelige balancerings tjenester. Data, som Energinet måtte have behov for til kontrol af ydelserne mv., rekvireres hos leverandøren af balancerings tjenester via den balanceansvarlige aktør.

Den komplette gengivelse af de kommercielle vilkår ved levering af balancerings tjenester, herunder reglerne for afregning af balancerings tjenester og konsekvenser i tilfælde af manglende overholdelse af vilkår og betingelser, fremgår af Energinets *Udbudsbetingelser for systemydelser*.

2.7 Referencer

2.7.1 Regler

- Forskrift C1: Vilkår for balanceansvar - Kapitel 2, Generelt om balanceansvar, §§ 2-5.

2.7.2 Øvrige henvisninger

- Forskrift C2: Balancemarked og balanceafregning
- Forskrift D1: Afregningsmåling og afregningsgrundlag
- Forskrift H2: Måling og skabelonafregning
- Udbudsbetingelser for systemydelser

3. Betaling

3.1 Formål

Dette kapitel beskriver, hvad den balanceansvarlige aktør og elleverandøren skal betale til Energinet.

3.2 Ansvarlige aktører

Energinet

- Opkræver abonnement og tariffer hos de balanceansvarlige aktører og elleverandørerne.

3.3 Påvirkede aktører

Balanceansvarlig aktør

- Opkræves månedligt abonnement og tarif for købt eller solgt balancekraft.

Elleverandør

- Opkræves tariffer for målt produktion og målt forbrug.

3.4 Tidsfrister

Der er ingen tidsfrister.

3.5 Beskrivelse

3.5.1 Abonnement og tarif

Betaling af tarif for købt eller solgt balancekraft, produktion og forbrug sker ud fra de målte eller estimerede værdier, der anvendes i balanceafregningen/refikseringen efter driftsmåned.

De endelige betalinger opgøres ved de efterfølgende refikseringer, der altid opgøres for en måned af gangen, sidste gang i 3. måned efter driftsmåned.

Aktuelle værdier for abonnement og tarif kan til enhver tid findes på Energinets hjemmeside www.energinet.dk.

3.6 Referencer

3.6.1 Regler

- Forskrift C1: Vilkår for balanceansvar - Kapitel 3, Betaling, § 6.

4. Skift af balanceansvarlig aktør

4.1 Formål

Dette kapitel beskriver vilkårene omkring skift af balanceansvar

4.2 Ansvarlige aktører

Energinet

- Fastlægger de detaljerede regler omkring skift af balanceansvar og iværksætter leverandørskift, hvis elleverandøren ikke inden for den aftalte tidsfrist har anmeldt ny balanceansvarlig aktør.

Elleverandør

- Foretager skift af forbrugs- og produktionsbalanceansvar i DataHub.

Balanceansvarlig

- Har det økonomiske ansvar for ubalancer på målepunkterne indtil ny balanceansvarlig aktør er indtrådt.

4.3 Påvirkede aktører

Elleverandør

- Pligtig til at melde leveranceophør mv.

Balanceansvarlig

- Præcisering af det økonomiske ansvar i forbindelse med leverandørskifte.

4.4 Tidsfrister

Skift af balanceansvar skal ske med et varsel på 10 arbejdsdage.

4.5 Beskrivelse

En balanceansvarlig aktør hæfter over for Energinet indtil en ny balanceansvarlig aktør er indtrådt. Det gælder uanset om skiftet er forårsaget af en aktør, som ikke er balanceansvarlig aktør overfor Energinet eller er forårsaget af en, som den balanceansvarlige har en aftale med og uanset overholdelse af varsler.

Forskriften indeholder ikke regler om misligholdelse og ophør af aftaler mellem en balanceansvarlig aktør og dennes samarbejdspartnere, fx mellem en balanceansvarlig aktør og en elgrossist, eller aftaler mellem aftaleled, som ikke omfatter balanceansvarsaftalen mellem den balanceansvarlige og Energinet, fx aftaler mellem en elgrossist og en elleverandør. Misligholdelse i ethvert af de underliggende aftaleled medfører risiko for ubalancer for forbrug, og den forbrugsbalanceansvarlige aktør hæfter økonomisk overfor Energinet for alle ubalancer, indtil der er foretaget skift af forbrugsbalanceansvaret.

Der kan kun skiftes forbrugs- og produktionsbalanceansvarlig aktør for målepunkter, som er oprettet i DataHub.

Ophører en elleverandørs aftale med en forbrugsbalanceansvarlig aktør, skal elleverandøren:

1. indgå aftale med en ny forbrugsbalanceansvarlig aktør og derefter anmelde skift af forbrugsbalanceansvarlig aktør eller,
2. indgå balanceansvarsaftale med Energinet eller,
3. inden ophør af forbrugsbalanceansvarsaftalen melde ophør af aftale på alle målepunkter, som elleverandøren leverer el til iflg. DataHub.

Opfylder elleverandøren ikke et af de 3 punkter ovenfor, og dokumenterer den forbrugsbalanceansvarlige aktør over for Energinet, at aftalen med en elleverandør om at varetage balanceansvaret er ophørt, opfylder elleverandøren ikke kravet om, at der til hvert målepunkt skal være registreret en balanceansvarlig. Energinet initierer derfor leverandørskift på de pågældende målepunkter efter proceduren i Elforsyningslovens § 72 e.

Handelsbalanceansvarlige aktører varetager udelukkende handelsopgaver, og der er ikke relation til målepunkter i DataHub. Skift af balanceansvarlig aktør, som beskrevet i kapitel 4, er derfor ikke relevant for handelsbalanceansvarlige aktører.

4.5.1 Skift af balanceansvarlig aktør

Skift af balanceansvarlig aktør kan bl.a. komme på tale, hvor elleverandøren eller den balanceansvarlig aktør har opsagt deres indbyrdes aftale.

En balanceansvarlig aktør, og eventuelle andre aktører, som måtte være led i aftalekæden frem til elleverandøren, opfordres til aftalemæssigt at sikre sig nødvendig og relevant mulighed for skift af balancesansvarlig aktør for hver enkelt elleverandørs målepunkter. Det kan aftalemæssigt reguleres, at elleverandøren under konkrete omstændigheder er forpligtet til at foretage skift af balanceansvarlig aktør med det i forskrift C1 gældende varsel.

Aftaleforhold mellem en balanceansvarlig aktør og dennes samarbejdspartnere, eller aftaler mellem aktører i øvrigt er Energinet uvedkommende.

Elleverandører skal ikke oplyse sine kunder om skift af balanceansvarlig aktør, og skift kræver ikke måleraflæsning af kunderne.

Efter anmeldelsen af skift af balanceansvarlig aktør anmeldes fremtidige leverandørskift, med ikrafttrædelse efter skæringsdatoen for skift af forbrugsbalanceansvarlig aktør, med den nye forbrugsbalanceansvarlige aktørs identitet.

4.5.2 Skift af balanceansvarlig aktør - produktionsmålepunkter

Hvis en klynge/vindmøllepark har én fælles afregningsmåling, foretages skift af balanceansvarlig aktør for hele klyngen/parken.

Så længe et anmeldt leverandørskift kan annulleres, er det ikke muligt at skifte produktionsansvarlig på målepunktet. Leverandørskiftet skal derfor annulleres og genanmeldes med den nye balanceansvarlige aktør.

4.5.3 Ophør af Balanceansvarsaftalen pga. opsigelse

Når en elleverandør får besked om, at den indbyrdes aftale ophæves, og den balanceansvarlige aktør ikke længere er bemyndiget til at påtage sig balanceansvaret, har elleverandøren mulighed for at foretage skift af balanceansvarlig aktør med 10 arbejdsdages varsel efter de almindelige regler i forskriften.

Når en balanceaftale er blevet opsagt, offentliggør Energinet det på www.energinet.dk. 15 arbejdsdage før opsigelsen træder i kraft, kontrollerer Energinet, om den balanceansvarlige aktør stadig er registreret som balanceansvarlig på nogle målepunkter. Hvis det er tilfældet, opfordres de pågældende elleverandører til at skifte balanceansvarlig.

Er en balanceansvarlig aktør stadig registreret som balanceansvarlig 9 arbejdsdage før opsigelsen træder i kraft, initierer Energinet leverandørskift af forbrugsmålepunkter efter reglerne i Elforsyningsloven § 72e og af produktionsmålepunkter efter reglerne i kapitel 4.

4.5.4 Ophør af Balanceansvarsaftalen pga. misligholdelse

Når en elleverandør får besked om, at elleverandørens balanceansvarlig aktør ikke længere kan varetage balanceansvarsopgaven, kan elleverandøren foretage skift af balanceansvarlig aktør med forkortet varsel i forhold til normalt varsel for skift af elleverandør. Derved får elleverandøren mulighed for selv at agere og kan varetage sine egne interesser.

I perioden frem til ny balanceansvarlig aktør er registreret på elleverandørens målepunkter, varetager Energinet balanceansvaret.

4.5.5 Målepunkter uden balanceansvarlig aktør

Anmelder elleverandøren ikke en ny balanceansvarlig aktør inden for den angivne frist, initierer Energinet leverandørskift af forbrugsmålepunkter efter reglerne i Elforsyningsloven § 72e og af produktionsmålepunkter efter reglerne i kapitel 4.

4.6 Referencer

4.6.1 Regler

- Forskrift C1: Vilkår for balanceansvar - Kapitel 4, Skift af balanceansvarlig aktør, §§ 7-9.

5. Leverandørforhold mv. på produktionsmålepunkter

5.1 Formål

5.2 Ansvarlige aktører

Netvirksomhed

- indsender alle forbrugsopgørelser til DataHub for egne målepunkter,
- kontrollerer at de indmeldte forbrugsopgørelser er korrekte.

Energinet

- kører saldoafregningen i DataHub,
- udsender dertilhørende fakturabilag til elleverandørerne.

5.3 Påvirkede aktører

El leverandør

- modtager fakturabilag fra Energinet.

5.4 Tidsfrister

Tidsfristerne følger af Energinets forskrift H1.

5.5 Beskrivelse

Efter indsendelse af standardblanketten ved skift af elleverandør ud af eller ind i aftagepligten opdaterer Energinet registreringen af aftagepligt på målepunktet i DataHub. Ved opdateringen annulleres alle anmeldte fremtidige leverandørskift og flytninger.

Standardblanket til brug for skift af elleverandør i forbindelse med skift ud af eller ind i aftagepligten findes på Energinets hjemmeside www.energinet.dk.

Forsøg på leverandørskift eller tilflytning på et GSRN-nr., som er registreret med aftagepligt, vil blive afvist i DataHub.

Det er anlægsejerens ansvar, at der indgås en aftale med en elleverandør, hvis anlægget skal levere på markedsvilkår. Efter indgåelse af aftale skal elleverandøren lave tilflytning på det pågældende GSRN-nr. efter reglerne i Energinets forskrift H1. For anlæg omfattet af aftagepligt skal anlægsejer ikke foretage sig noget, idet Energinet selv sørger for registrering af elleverandøren i DataHub.

5.6 Referencer

5.6.1 Regler

- Forskrift C1: Vilkår for balanceansvar – Kapitel 5, Leverandørforhold mv. på produktionsmålepunkter, §§ 10-13.

5.6.2 Øvrige henvisninger

- Forskrift H1: Skift af elleverandør, flytning m.v.